



Έρευνα Επωφελούμενου Πληθυσμού για τον Εμβολιασμό κατά της νόσου Covid-19

Εισαγωγή

Ο Ελληνικός Ερυθρός Σταυρός στο πλαίσιο της Συμμετοχικότητας Επικοινωνίας και Δέσμευσης (ΣΕΔ) διεξήγαγε έρευνα με στόχο τη διερεύνηση της στάσης του επωφελούμενου πληθυσμού για τον εμβολιασμό κατά της νόσου του Covid-19. Η έρευνα, της οποίας τα αποτελέσματα αποτυπώνονται στην παρούσα μελέτη περίπτωσης, πραγματοποιήθηκε από τις 13 Οκτωβρίου έως και τις 5 Νοεμβρίου 2021 και λειτούργησε συμπληρωματικά και συγκριτικά με πρότερη έρευνα, η οποία είχε διεξαχθεί μεταξύ 4 έως 21 Απριλίου 2021. Η μεθοδολογία που ακολουθήθηκε ήταν με τη χρήση ερωτηματολογίου και συνεντεύξεων δια μέσου του εργαλείου Kobotool και συμμετείχαν επωφελούμενοι από προγράμματα και υπηρεσίες του ΕΕΣ, όπως οι Υγειονομικοί Σταθμοί Αθηνών, Άνω Λιοσίων και Καλλιθέας, οι Κινητές Ομάδες Υγείας Αττικού Ιστού, Μαλακάσας, Κορίνθου, Σερρών, Ριτσώνας και Λέσβου, η Υπηρεσία ACCREF, τα Πολυδύναμα Κέντρα Αθήνας και Θεσσαλονίκης. Επίσης, στην παρούσα έρευνα συμμετείχαν και ωφελούμενοι από τα Κέντρα Φιλοξενίας Ασυνόδευτων Ανηλίκων Αθήνας (Δομές Α, Β και Γ), Βόλου και Καλαβρύτων, λόγω της απόφασης του Υπουργείου Υγείας για συμμετοχή και των πολιτών κάτω των 18 χρονών στον εμβολιασμό (πληθυσμός που δεν είχε συμπεριληφθεί στην αρχική έρευνα του Απριλίου 2021).

Στόχος

Οι στόχοι της έρευνας ήταν οι εξής:

- Μέτρηση της στάσης και των αντιλήψεων του μεταναστευτικού πληθυσμού απέναντι στο εμβόλιο για τον Covid-19 και των λόγων για την πιθανή άρνησή του να εμβολιαστεί.
- Διερεύνηση των πηγών πληροφόρησης σχετικά με την πρόσβαση στη διαδικασία εμβολιασμού και έλεγχος των προτιμήσεων των συμμετεχόντων σχετικά με την πηγή που επιλέγουν για να ενημερωθούν.
- Διερεύνηση των φημών που μπορεί να επηρεάσουν αρνητικά τη συμμετοχή στον εμβολιασμό.
- Μέτρηση του ποσοστού του μεταναστευτικού πληθυσμού που εμβολιάστηκε.
- Σύγκριση των αποτελεσμάτων της πρώτης έρευνας του Απριλίου 2021 και καταγραφή πιθανών αλλαγών στις συμπεριφορές και τις πεποιθήσεις των μεταναστών αναφορικά με τον εμβολιασμό κατά του Covid-19.

Συμμετοχικότητα Επικοινωνία και Δέσμευση

«Η Συμμετοχικότητα, Επικοινωνία και Δέσμευση (ΣΕΔ), δια μέσου των εξειδικευμένων τεχνικών εργαλείων και μεθόδων επικοινωνίας, συμβάλλει στη λήψη ανατροφοδότησης από την κοινότητα με στόχο την ενεργό συμμετοχή του εξυπηρετούμενου πληθυσμού στο σχεδιασμό και στην υλοποίηση των προγραμμάτων και των δράσεων του Κινήματος του Ερυθρού Σταυρού και της Ερυθράς Ημισελήνου. Επιπρόσθετα, η προσέγγιση ΣΕΔ θέτει τις βάσεις για τη συνεργασία μεταξύ του επωφελούμενου πληθυσμού και του προσωπικού του ΕΕΣ, με απώτερο σκοπό την αλλαγή μη επιθυμητών κοινωνικών συμπεριφορών και την υιοθέτηση νέων υγιεινών κοινωνικών μοντέλων συμπεριφοράς. Παράλληλα, δίνεται η δυνατότητα της συνεχούς αλληλεπίδρασης και επικοινωνίας με τα μέλη της κοινότητας, ευνοώντας με αυτόν τον τρόπο τον ανοιχτό διάλογο για θέματα που τα απασχολούν, συμμετέχοντας και επηρεάζοντας τις αποφάσεις που αφορούν τα ίδια τα μέλη, προτείνοντας θετικές αλλαγές στα παρεχόμενα προγράμματα και δράσεις του ΕΕΣ.»

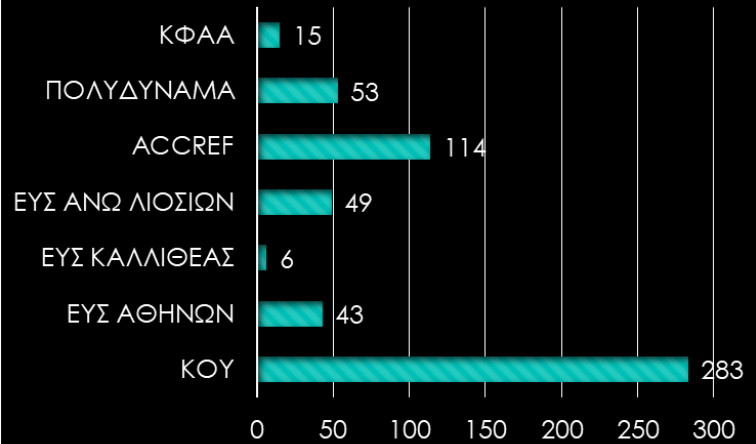


Έρευνα Επωφελούμενου Πληθυσμού για τον Εμβολιασμό κατά της νόσου Covid-19

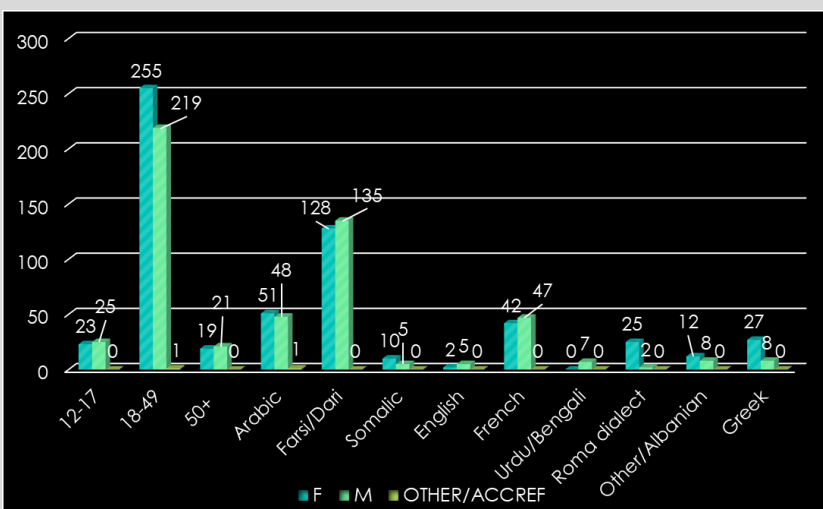
Αριθμός Συμμετεχόντων

Συνολικά στην έρευνα συμμετείχαν 563 επωφελούμενοι. Η πλειονότητα (283) προερχόταν από τις Κινητές Ομάδες Υγείας (ΚΟΥ Αστικού Ιστού, Μαλακάσας, Κορίνθου, Σερρών, Ριτσώνας και Λέσβου), ενώ μεγάλη ήταν και η συμμετοχή από την Υπηρεσία ACCREF (114 συμμετέχοντες). Ακολουθούν τα Πολυδύναμα Κέντρα Αθήνας και Θεσσαλονίκης με 53 συμμετέχοντες, ο ΕΥΣ Άνω Λιοσίων με 49 συμμετέχοντες, ο ΕΥΣ Αθηνών με 43 συμμετέχοντες, ενώ μικρότερη συμμετοχή είχαν τα 5 ΚΦΑΑ σε Αθήνα (Δομή Α, Β, Γ), Βόλο και Καλάβρυτα με 15 συμμετέχοντες και ο ΕΥΣ Καλλιθέας με 6 συμμετέχοντες στην έρευνα.

ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΤΙΚΟ ΓΡΑΦΗΜΑ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΩΝ



Δημογραφικά στοιχεία



Αναφορικά με την έμφυλη προσέγγιση, η συμμετοχή κυμάνθηκε περίπου στα ίδια επίπεδα, με τις γυναίκες να είναι λίγο περισσότερες από τους άνδρες. Πιο αναλυτικά στην έρευνα συμμετείχαν 295 γυναίκες και 267 άνδρες, ενώ ένας ωφελούμενος από την υπηρεσία ACCREF δήλωσε ότι ανήκει σε άλλο φύλο. Οι περισσότεροι συμμετέχοντες (475) ανήκαν στην ηλικιακή ομάδα 18-49 ετών, 48 ήταν ανήλικοι 12-17 ετών και 40 ήταν άνω των 50 ετών.

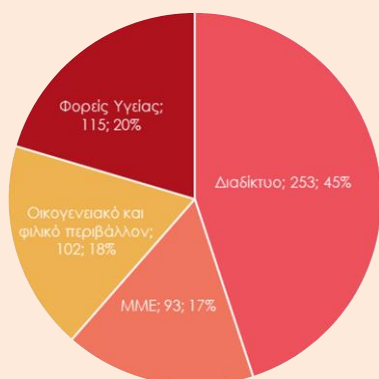
Τέλος, όσον αφορά τη μητρική γλώσσα, οι περισσότεροι συμμετέχοντες (263) ήταν Φαρσόφωνοι, 100 ήταν Αραβόφωνοι, 89 μιλούσαν Γαλλικά, 35 Ελληνικά, 27 ήταν Ρομά, 20 μιλούσαν Αλβανικά, 15 Σομαλικά, 7 Αγγλικά και μόλις 7 Ουρντού.



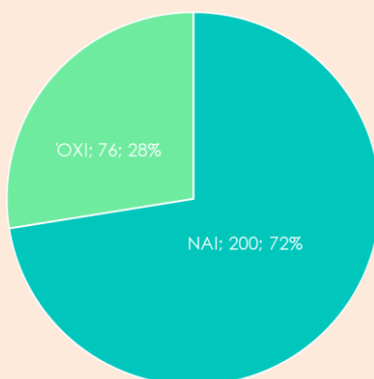
Έρευνα Επωφελούμενου Πληθυσμού για τον Εμβολιασμό κατά της νόσου Covid-19

Ανάλυση Δεδομένων

1) Από που αντλείτε πληροφορίες για την εξέλιξη της πανδημίας και τη διαδικασία του εμβολιασμού κατά της νόσου Covid-19;



2) Γνωρίζετε πως να εγγραφείτε στη διαδικασία εμβολιασμού;

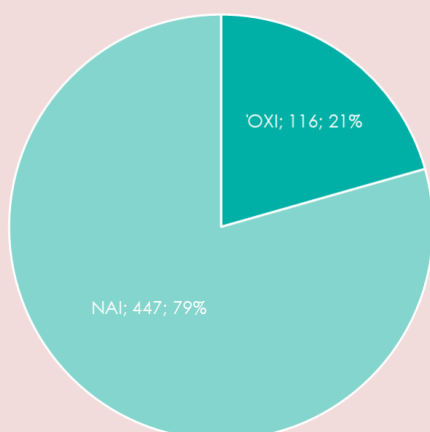


2β) Γιατί δεν γνωρίζετε πως να εγγραφείτε στη διαδικασία εμβολιασμού;



- 1) Οι περισσότεροι συμμετέχοντες (253) χρησιμοποιούν ως πηγή πληροφόρησης το διαδίκτυο και τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης. Από τους 563 συμμετέχοντες 115 συμβουλευονται κάποιον ειδικό υγείας και άρα πληροφορούνται σωστά, 102 εμπιστεύονται οικείους τους από το οικογενειακό ή φιλικό τους περιβάλλον και οι υπόλοιποι 93 αντλούν πληροφορίες από τα ΜΜΕ.
- 2) Η πλειονότητα των συμμετεχόντων (423) δήλωσαν ότι είχαν επίγνωση της διαδικασίας εγγραφής για να εμβολιαστούν. Παρόλα αυτά ένας μεγάλος ακόμη αριθμός συμμετεχόντων (139) δήλωσε άγνοια της εν λόγω διαδικασίας. Από αυτούς, 39 ανέφεραν ως αιτία το γεγονός ότι δεν ενδιαφέρονταν να ενημερωθούν, ενώ από τους υπόλοιπους 100, οι μισοί δήλωσαν ότι δεν έχουν διαθέσιμες πληροφορίες στη μητρική τους γλώσσα και οι άλλοι μισοί κάποιον άλλο λόγο, ο οποίος δε διευκρινίστηκε.

3) Θεωρείτε το εμβόλιο ένα ισχυρό μέσο για την αντιμετώπιση της πανδημίας;

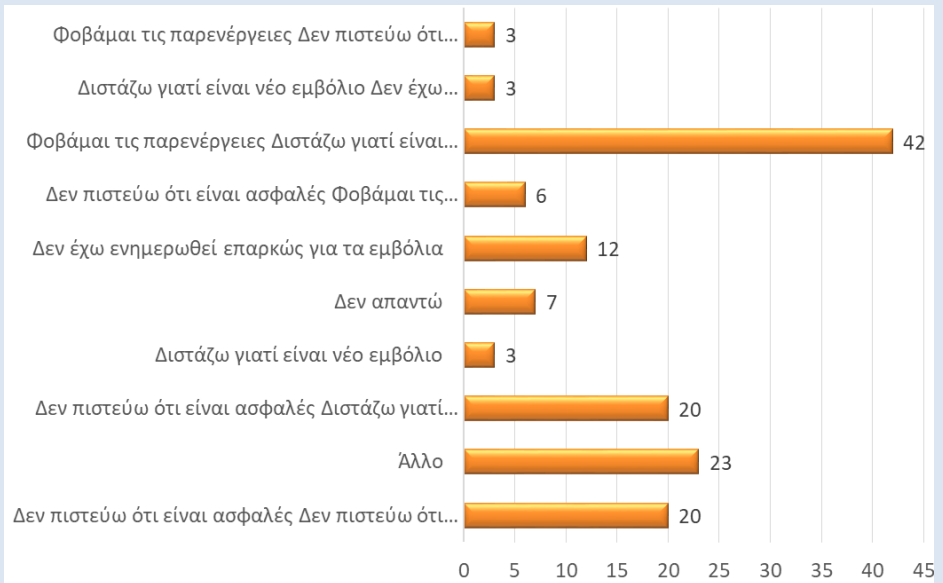
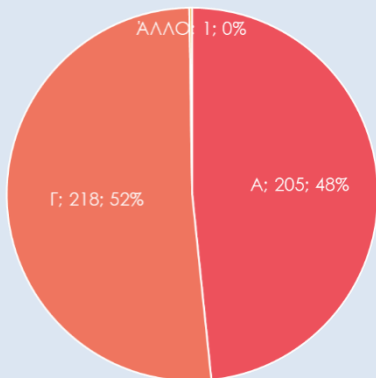


3) Από τους 563 επωφελούμενους που συμμετείχαν στην έρευνα οι περισσότεροι (447) δήλωσαν ότι το εμβόλιο είναι ένα αξιόπιστο μέσο για την αντιμετώπιση της πανδημίας. Ωστόσο, πάλι ένα αρκετά μεγάλο ποσοστό (116) ανέφεραν ότι δεν έχουν πειστεί για την αξιοπιστία του εν λόγω εμβολίου.



Έρευνα Επωφελομένου Πληθυσμού για τον Εμβολιασμό κατά της νόσου Covid-19

4) Εμβολιαστήκατε ή έχετε σκοπό να εμβολιαστείτε στο προσεχές διάστημα;



4) Είναι αρκετά θετικό το γεγονός ότι οι από τους 563 συμμετέχοντες οι περισσότεροι 424 έχουν εμβολιαστεί κατά του Covid-19. Πιο αναλυτικά, όπως φαίνεται και στο διάγραμμα, 218 γυναίκες, 205 άνδρες και 1 άλλο δήλωσαν ότι είχαν κάνει το εμβόλιο κατά του Covid-19.

Οι υπόλοιποι 139 δήλωσαν ότι δεν έχουν εμβολιαστεί για τους εξής λόγους:

- 42 δήλωσαν ότι φοβούνται τις παρενέργειες, καθώς πρόκειται για ένα νέο εμβόλιο
- 20 δήλωσαν ότι διστάζουν να εμβολιαστούν καθώς δεν πιστεύουν ότι το εμβόλιο είναι ασφαλές
- 20 ανέφεραν ότι δε θεωρούν πως κινδυνεύουν να νοσήσουν από Covid-19 και ότι το εμβόλιο δεν είναι ασφαλές
- 23 για κάποιον άλλο λόγο (δε διευκρινίζεται)
- 12 δήλωσαν ότι δεν έχουν ενημερωθεί επαρκώς για τα εμβόλια
- 9 ανέφεραν ότι δεν πιστεύουν ότι είναι ασφαλές και φοβούνται τις παρενέργειες
- 7 δεν θέλησαν να αναφέρουν τον λόγο

5) Όσον αφορά τις φήμες, οι περισσότεροι (227) δήλωσαν ότι έχουν ακούσει κάποια φήμη σχετικά με το εμβόλιο, ενώ λίγο λιγότεροι (217) ήταν εκείνοι που δεν έχουν ακούσει κάτι. Εντύπωση προκαλεί ακόμη το γεγονός, ότι 118 συμμετέχοντες δεν γνώριζαν ή δεν ήθελαν να απαντήσουν στη συγκεκριμένη ερώτηση.

Παρακάτω παρουσιάζονται οι επικρατέστερες φήμες με βάση τη συχνότητά τους:

5) Έχετε ακούσει τυχόν φήμες σχετικά με το εμβόλιο κατά του Covid-19 ;





Έρευνα Επωφελούμενου Πληθυσμού για τον Εμβολιασμό κατά της νόσου Covid-19

ΦΗΜΕΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΑ ΕΜΒΟΛΙΑ ΚΑΤΑ ΤΗΣ COVID-19

1. Το εμβόλιο προκαλεί θάνατο!

2. Έχει σοβαρές παρενέργειες, όπως προβλήματα στα αγγεία, προβλήματα γονιμότητας στις γυναίκες, αναπηρίες, εμφράγματα και στεφανιαία καρδιακή νόσο.

3. Σχετικά με τη σύσταση του εμβολίου, π.χ. άκουσα ότι σε άλλη χώρα το εμβόλιο είναι μόνο αλμυρό νερό!

4. Δεν προστατεύει αλλά έχει κατασκευαστεί λόγω κερδοφορίας.

5. Δεν είναι ελεγμένο

6. Γίνονται διαδηλώσεις κατά του εμβολιασμού



Έρευνα Επωφελούμενου Πληθυσμού για τον Εμβολιασμό κατά της νόσου Covid-19

Σύγκριση αποτελεσμάτων μεταξύ των δυο ερευνών

- ✓ Εξετάζοντας τα δεδομένα και από τις δυο έρευνες (του Απριλίου και του Νοεμβρίου 2021), προκύπτει ότι **βασική πηγή ενημέρωσης** για τη νόσο και τη διαδικασία εμβολιασμού αποτελούν **τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης και το διαδίκτυο**.

Αναφορικά με την **αξιοπιστία του εμβολίου** στην αντιμετώπιση της πανδημίας, η στάση των συμμετεχόντων παραμένει σε γενικές γραμμές η ίδια και στις δυο έρευνες. Πιο αναλυτικά, στην έρευνα του Απριλίου 2021 το 55% των ερωτηθέντων θεωρούσαν το εμβόλιο αξιόπιστο μέσο αντιμετώπισης του Covid-19, το 20% ως μη αξιόπιστο και το υπόλοιπο 25% δεν ήθελε/δεν ήξερε να δώσει κάποια απάντηση. Δεδομένου ότι στην δεύτερη έρευνα δεν υπήρχε ως επιλογή η απάντηση «Δεν ξέρω / Δεν απαντώ» τα αποτελέσματα είναι ενθαρρυντικά με το 79% πλέον **να θεωρεί το εμβόλιο αξιόπιστο** και το υπόλοιπο 21% αναξιόπιστο.

- ✓ Η επόμενη ερώτηση διατυπώθηκε με διαφορετικό τρόπο στα δυο ερωτηματολόγια, κυρίως λόγω της χρονικής περιόδου που χορηγήθηκε το καθένα. Συγκεκριμένα, στην πρώτη φάση της έρευνας οι συμμετέχοντες ρωτήθηκαν **αν θα ήθελαν να κάνουν το εμβόλιο**, ενώ στη δεύτερη φάση αν έχουν εμβολιαστεί ή σκοπεύουν. Η διαφορετική αυτή διατύπωση οφείλεται στο γεγονός ότι στη δεύτερη φάση χορήγησης του ερωτηματολογίου (Οκτώβριος-Νοέμβριος 2021) η διαδικασία εμβολιασμού είχε προχωρήσει σε σημαντικό βαθμό με το μεγαλύτερο ποσοστό των πολιτών της χώρας να είναι εμβολιασμένοι. Ωστόσο, και στις δυο ερωτήσεις φαίνεται ότι η πλειονότητα των συμμετεχόντων **έχει μια θετική στάση** απέναντι στο εμβόλιο. Πιο αναλυτικά, στην πρώτη φάση της έρευνας το 55% των πολιτών δήλωνε ότι επιθυμεί να εμβολιαστεί, ενώ στη δεύτερη φάση το 75% δήλωνε ότι είχε ήδη εμβολιαστεί. Βασική αιτία άρνησης του εμβολίου και στις δυο έρευνες ήταν η πεποίθηση ότι το εμβόλιο προκαλεί σοβαρές παρενέργειες.

Συμπεράσματα- Επόμενα βήματα

Στο τέλος της έρευνας πραγματοποιήθηκε συντονιστική συνάντηση μεταξύ όλων των εμπλεκόμενων στην έρευνα υπηρεσιών και υπαλλήλων του ΕΕΣ, ώστε να αναλυθούν τα αποτελέσματα, τυχόν προκλήσεις που μπορεί να προέκυψαν κατά τη διαδικασία της έρευνας της, καθώς και να εκτιμηθούν τα επόμενα βήματα. Από την εν λόγω συνάντηση προέκυψαν τα εξής:

- Σε όσες ερωτήσεις υπήρχε ως απάντηση η επιλογή «Άλλο ή ΔΕ/ΔΑ» θα έπρεπε να δίνεται η ευκαιρία στους συνεντευξιαζόμενους να προσδιορίσουν την απάντησή τους, ώστε να μην μένει αδιευκρίνιστη. Επίσης, θα ήταν καλό να υπάρχει κάποιο ανοιχτό πεδίο, μια ανοιχτή ερώτηση για σχόλια και παρατηρήσεις είτε από τον συνεντευξιαστή ή τον συνεντευξιαζόμενο
- Παρατηρήθηκε ότι κατά τις συνεντεύξεις στο ΚΥΤ Λέσβου, αρκετοί συνεντευξιαζόμενοι ανέφεραν ως πηγή ενημέρωσης συγκεκριμένες ιστοσελίδες, όπως το BBC
- Λαμβάνοντας υπόψη το υψηλό ποσοστό των συνεντευξιαζόμενων αναφορικά με το ότι το διαδίκτυο και τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης αποτελούν τη βασική πηγή ενημέρωσή τους, προτείνεται σε μελλοντική έρευνα να διερευνηθούν επιμέρους οι πηγές αυτές, με σκοπό τη μέτρηση της εγκυρότητας και της αξιοπιστίας τους
- Προτάθηκε η δημιουργία *key messages* ώστε να επιτευχθεί μια άμεση και έγκαιρη πληροφόρηση του πληθυσμού για τον εμβολιασμό Covid-19
- Προτάθηκε η δημιουργία ενός απλοποιημένου και εύληπτου μονοσέλιδου φυλλαδίου που θα περιγράφει τα βήματα της διαδικασίας του εμβολιασμού
- Στη συντριπτική πλειοψηφία ο ερωτώμενος πληθυσμός ήταν ιδιαίτερα πρόθυμος και συνεργάσιμος στο να συμμετέχει στην έρευνα. Επίσης, παρατηρήθηκε διαφορά στην τρόπο και στην έκφραση με τον οποίο οι διαφορετικές πληθυσμιακές ομάδες έδιναν απαντήσεις (π.χ οι ανήλικοι των ΚΦΑΑ απαντούσαν με περισσότερη οικειότητα και χιούμορ)
- Από την έρευνα προκύπτει ότι οι επικρατέστερες φήμες, ότι το εμβόλιο είναι θανατηφόρο και ότι προκαλεί σοβαρές παρενέργειες, πιθανότατα να συμβάλουν στον μη εμβολιασμό των συμμετεχόντων.